Projekt podstawy programowej dla liceum ogólnokształcącego i technikum

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

Edukacja dla bezpieczeństwa kształtuje odporność społeczną przez budowanie wiedzy oraz rozwijanie u uczniów postaw i umiejętności niezbędnych do świadomego, odpowiedzialnego, sprawczego działania, w tym pomocy innym w sytuacjach zagrożeń czasu pokoju i wojny oraz do współdziałania z innymi osobami, a także współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.

Proces nauczania i uczenia się w ramach edukacji dla bezpieczeństwa w każdym z działów obejmuje dwa równoważne elementy: opanowanie wiedzy i umiejętności opisanych w wymaganiach szczegółowych oraz realizację doświadczeń edukacyjnych. Elementy te wzajemnie się uzupełniają, umożliwiając osiąganie celów kształcenia. Wsparciem tego procesu jest współpraca z instytucjami otoczenia szkoły oraz podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.

Zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa są okazją do rozwijania kompetencji przekrojowych, w szczególności rozwiązywania problemów, krytycznego myślenia, współpracy, kierowania sobą oraz dbania o siebie i innych. Stanowią też ważny element rozwijania sprawczości uczniów, szczególnie przekonania o własnej skuteczności, samoregulacji oraz poczucia przynależności do wspólnoty.

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia – wymagania ogólne

1. Przygotowanie do odpowiedzialnego działania w sytuacjach zagrożeń czasu pokoju, kryzysu i wojny.
2. Przygotowanie do współpracy z innymi osobami i podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.
3. Rozwijanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy.

4. Rozwijanie postaw proobronnych, czyli gotowości do działania na rzecz bezpieczeństwa państwa, w tym jego obrony.
5. Opanowanie umiejętności bezpiecznego i etycznego posługiwania się bronią strzelecką.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe dotyczące wiedzy i umiejętności

I. Ochrona ludności i obrona cywilna

Pytanie wiodące: Jak przygotować się do sytuacji zagrożeń oraz współpracować z innymi, aby skutecznie chronić życie i zdrowie?

Uczeń:

1) rozpoznaje wybrane zagrożenia oraz proponuje sposoby zapobiegania im i minimalizowania ich skutków;
2) reaguje zgodnie z procedurami alarmowymi i ewakuacyjnymi, identyfikuje miejsca schronienia oraz stosuje się do komunikatów podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo;
3) proponuje elementy indywidualnego zestawu przetrwania na co najmniej 72 godziny oraz tworzy plan działania na wypadek wybranych zagrożeń;
4) identyfikuje zagrożenia związane z wojną kognitywną oraz stosuje zasady odpowiedzialnego korzystania z mediów i innych kanałów komunikacji;
5) identyfikuje podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo w sytuacji wybranych zagrożeń oraz zasady współpracy z nimi, jest przygotowany do stosowania się do ich poleceń i współpracy z nimi;
6) proponuje działania wzmacniające bezpieczeństwo własne i społeczności lokalnej w sytuacjach wybranych zagrożeń.

II. Pierwsza pomoc

Pytanie wiodące: Jak udzielać pierwszej pomocy?

Uczeń:

1) organizuje miejsce zdarzenia podczas udzielania pierwszej pomocy;
2) postępuje z osobą nieprzytomną oddychającą i nieoddychającą, w tym wykonuje podstawowe czynności podtrzymujące życie z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) i bez jego użycia u dziecka i osoby dorosłej;
3) udziela pierwszej pomocy w przypadku ran i krwotoków;
4) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia, w tym w przypadku udaru mózgu i zawału serca;
5) stabilizuje i zabezpiecza poszkodowanego w przypadku urazów w obrębie tułowia, szyi i głowy, a w razie konieczności ewakuuje poszkodowanego.

III. Obrona Ojczyzny

Pytanie wiodące: Jak wesprzeć zdolności obronne państwa i odporność społeczeństwa?

Uczeń:

1) opisuje prawa i obowiązki człowieka, w tym obywatela, podczas konfliktów zbrojnych oraz zasady zachowania się w sytuacjach zakładniczych;
2) proponuje sposoby działania w sytuacjach zagrożeń związanych z użyciem broni konwencjonalnej, w tym bezzałogowych statków powietrznych oraz broni masowego rażenia;
3) proponuje sposoby działania w sytuacji ograniczonego dostępu do infrastruktury, usług i zasobów niezbędnych do przetrwania, w tym wody, żywności, środków medycznych oraz źródeł energii;
4) posługuje się indywidualną bronią strzelecką w sposób etyczny i z zachowaniem zasad bezpieczeństwa, w tym oddaje strzał z długiej broni palnej.

Wymagania szczegółowe dotyczące doświadczeń edukacyjnych

W ramach zajęć z przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa uczeń zdobywa doświadczenia edukacyjne, które przez swój praktyczny charakter wspierają wykorzystanie wiedzy przedmiotowej. Doświadczenia edukacyjne wzmacniają

kompetencje fundamentalne i przekrojowe oraz rozwijają sprawczość ucznia. Uczeń w grupie:

1. uczestniczy w symulacji wybranego zagrożenia czasu pokoju, kryzysu i wojny, podejmując decyzje i działania zwiększające prawdopodobieństwo przetrwania oraz bezpieczeństwo własne i innych, z uwzględnieniem współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo;
2. uczestniczy w symulacji wypadku w ruchu lądowym, udziela pierwszej pomocy i ćwiczy ewakuację poszkodowanych, ucząc się bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia oraz współpracy i podziału ról w zespole ratunkowym;
3. uczestniczy w szkoleniu strzeleckim, oddając strzały z długiej broni palnej.

Warunki i sposób realizacji

Zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa mają charakter praktyczny i powinny być realizowane z wykorzystaniem metod aktywizujących, opartych na ćwiczeniach praktycznych i symulacjach realistycznych sytuacji zagrożeń. Rozwijają poczucie odpowiedzialności za przetrwanie i bezpieczeństwo własne oraz społeczności lokalnej.

Realizacja celów kształcenia wymaga dostępu do odpowiednio wyposażonych pracowni przedmiotowych i strzelnic. Uczniowie podczas zajęć powinni wykorzystywać sprzęt i pomoce dydaktyczne umożliwiające realizację ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, pierwszej pomocy oraz obronności, w szczególności: broń strzelecką, repliki broni ASG (Air Soft Gun), przekroje broni, bezzałogowe statki powietrzne, maski przeciwgazowe, środki ochrony indywidualnej, stazy taktyczne, nosze, fantomy, defibrylatory AED, zestawy do pozoracji ran i krwotoków, środki opatrunkowe, apteczki szkoleniowe, mapy i przyrządy orientacji terenowej, podręczne środki gaśnicze oraz inny sprzęt potrzebny do prowadzenia symulacji. Ważne jest stworzenie uczniom bezpiecznych warunków do aktywnego uczestnictwa w zajęciach zarówno w szkole, jak i poza jej budynkiem.

Wskazane jest, aby nauczyciel oraz uczniowie podejmowali współpracę z instytucjami ratowniczymi, służbami mundurowymi, organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego, które działają na rzecz bezpieczeństwa i obronności.

Edukacja dla bezpieczeństwa wspiera rozwój kompetencji przekrojowych i sprawczości uczniów przez umożliwienie im praktycznego działania, rozwiązywania problemów, podejmowania decyzji, krytycznej analizy informacji, współpracy z innymi oraz świadomego kierowania własnym działaniem. Metody pracy powinny promować samodzielność, odpowiedzialność, inicjatywę i praktyczne wykorzystanie wiedzy. Przedmiot powinien być także skorelowany z innymi działaniami szkoły w obszarze wychowania i profilaktyki oraz – tam, gdzie to możliwe – z projektami edukacyjnymi o charakterze interdyscyplinarnym i proobronnym.